

Sygnatura akt II Ca 1550/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 października 2016 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Anna Koźlińska
Sędziowie:	SO Grzegorz Buła (sprawozdawca) SR del. Anna Kruszewska

Protokolant: protokolant sądowy Ilona Tryczyńska

po rozpoznaniu w dniu 27 października 2016 r. w Krakowie

na rozprawie

sprawy z powództwa R. S. i A. F.

przeciwko M. S., E. C., A. S.-T. i D. F.

o ochronę własności

na skutek apelacji pozwanych M. S., A. S.-T. i D. F.

oraz apelacji pozwanej E. C.

od wyroku Sądu Rejonowego dla Krakowa – Krowodrzy w Krakowie

z dnia 12 lutego 2016 r., sygnatura akt I C 1673/14/K

1. oddała obie apelacje;
2. zasądza od pozwanej E. C. na rzecz powódek solidarnie 1200 zł (tysiąc dwieście złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego;
3. zasądza od pozwanych M. S., A. S.-T. oraz D. F. na rzecz powódek solidarnie 1200 zł (tysiąc dwieście złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

SSR (del.) Anna Kruszewska SSO Anna Koźlińska SSO Grzegorz Buła

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 27 października 2016 roku.

Wyrokiem z dnia 12 lutego 2016 r. wydanym w sprawie z powództwa R. S. i A. F. przeciwko M. S., E. C., A. S.-T. i D. F., Sąd Rejonowy dla Krakowa - Krowodrzy w Krakowie nakazał pozwanym usunięcie instalacji wodociągowej znajdującej się na działce nr (...), prowadzącej od domu przy al. (...) do granicy z działką pozwanych o nr (...), położoną przy al. (...), w terminie 12 miesięcy od uprawomocnienia się wyroku (pkt 1) oraz upoważnił powódki do usunięcia na koszt pozwanych instalacji wodociągowej znajdującej się na działce nr (...), prowadzącej od domu przy al. (...) do granicy z działką pozwanych o nr (...), w przypadku niewykonania przez pozwane obowiązku określonego w pkt 1 wyroku w terminie w nim podanym (pkt 2), a także zasądził od pozwanych solidarnie na rzecz powódek solidarnie kwotę 2.017 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

W przedmiotowej sprawie bezspornym było, że:

Współwłaścicielami nieruchomości składającej się z działki nr (...) o pow. 0,0841 ha, położonej w K., zabudowanej budynkiem mieszkalnym przy al. (...), objętej księgą wieczystą nr (...) byli małżonkowie T. S. i R. S.. Spadek po T. S. nabyły powódki. Powódki są nadal współwłaścicielkami nieruchomości.

Dla nieruchomości sąsiedniej, składającej się z działki nr (...) o pow. 0,0804 ha, zabudowanej budynkiem mieszkalnym przy al. (...) prowadzona jest księga wieczysta nr (...). Jako współwłaścicielki ujawnione są: J. S. w 6/32 części, E. C. (Ł.) w 12/32 części oraz A. S. i D. S. każda po 7/32 części. Spadek po J. S., zmarłej w dniu (...) r., nabyły jej córki: M. S. i E. C..

Do nieruchomości powódek doprowadzona jest instalacja wodociągowa z sieci przebiegającej przy al. (...). Instalacja wodociągowa do domu pozwanych poprowadzona jest przez nieruchomość powódek od zaworu znajdującego się w ich domu.

Ponadto Sąd Rejonowy ustalił, następujący stan faktyczny:

W 1979 r. pozwana E. C. uzyskała pozwolenie na budowę budynku przy al. (...). W 1982 r. zawarła z (...) w K. umowę o dostawę wody i odbiór ścieków z nieruchomości położonej przy al. (...) w K.. Instalacja wodno-kanalizacyjna na tej nieruchomości została wykonana pomiędzy 1980 r., a 1981 r. na podstawie projektu ze stycznia 1980 r. i została skonstruowana w ten sposób, że do domu powódek przy al. (...) przez ich nieruchomość doprowadzony jest od ulicy (...) przyłącz wody. W domu powódek jest zamontowany główny wodomierz powódek oraz odrębny, główny wodomierz mierzący zużycie wody przez pozwane, od którego jest poprowadzony przyłącz przez nieruchomość powódek wokół ich domu do granicy z nieruchomością pozwanych, przez którą dochodzi do budynku pozwanych przy al. (...).

Nieruchomość położona przy al. (...) została sprzedana przez J. S. małżonkom R. S. i T. S. na podstawie umowy warunkowej sprzedaży z 24 października 1984 r. oraz umowy przenoszącej własność z 15 listopada 1984 r. Strony ani w umowach ani później nie określiły sposobu korzystania przez J. S. z instalacji wodnej dostarczającej wodę do jej domu przy al. (...) (do którego przeniosła się w związku ze sprzedażą nieruchomości przy ul. (...)), znajdującej się na nieruchomości powódek. Do czasu remontu w 1986 r. R. S. nie wiedziała, że w jej domu znajduje się instalacja doprowadzająca wodę do sąsiedniej nieruchomości.

Między właścicielkami spornych nieruchomości – R. S. i J. S. dochodziło do licznych konfliktów na tle korzystania z nieruchomości. W 1990 r. J. S. złożyła przeciwko R. S. pozew o zakazanie naruszeń polegających na korzystaniu z drogi prowadzącej na nieruchomość stanowiącą działkę nr (...). W ramach tamtego procesu R. S. wniosła powództwo wzajemne o usunięcie spornej instalacji wodociągowej, które zostało oddalone wobec uznania, że pozew został złożony w ramach retorsji. Obecnie nie jest możliwe ustalenie ostatecznego wyniku tamtego postępowania, gdyż akta sprawy, która toczyła się pod sygn. I C 185/90/K (kolejne sygnatury to I C 366/91/K i 503/93/K, co wskazuje na uchYLENIE wyroku do ponownego rozpoznania), zostały przekazane na makulaturę w 2004 r.

W 1989 r. Wicprokurator Prokuratury Rejonowej dla Krakowa - Krowodrzy w K. zwrócił się do (...) w K. o spowodowanie zmian w przebiegu przedmiotowej instalacji. W piśmie z 18 stycznia 1990 r. (...) stwierdziło, że nie znajduje podstaw do przeniesienia wodomierza do budynku przy al. (...) powołując się na to, że przyłącz został

wykonany zgodnie z projektem i za zgodą ówczesnych właścicieli, a nadto wodomierz mógł być usytuowany w odległości do 15 m od wodociągu w ulicy, a podłączenie nie mogło przebiegać w skomplikowanej trasie przez teren obcej działki.

Pismem z dnia 5 sierpnia 2010 r. powódka R. S. ponownie zwróciła się do pozwanej M. S. o usunięcie spornej instalacji, co jednak nie nastąpiło. W listopadzie 2011 r. powódka odcięła pozwanym dostawę wody zakręcając zawór w swoim domu. Wyrokiem z dnia 27 kwietnia 2012 r. Sąd Rejonowy dla Krakowa-Krowodrzy w Krakowie nakazał powódce przywrócić posiadanie służebności gruntowej dostawy wody (sygn. akt I C 1548/11/K).

W sprawie I Ns 43/12/K prawomocnym postanowieniem z dnia 28 listopada 2014 r. tamt. Sąd oddalił wniosek pozwanej M. S. o stwierdzenie nabycia przez zasiedzenie służebności gruntowej dostawy wody, przebiegającej instalacją wodociągową przez nieruchomość, stanowiącą działkę nr (...), położoną w K. przy al. (...), objętą księgą wieczystą nr (...), na której znajduje się wodomierz dla budynku położonego przy al. (...) w K..

Obowiązkiem odbiorcy wody jest zapewnienie pracownikom (...)S.A. w K. dostępu do pomieszczenia, w którym znajduje się wodomierz główny celem dokonania jego odczytu, naprawy, wymiany, przeglądu technicznego i innych prac, a także utrzymanie w należyтым stanie studzienki wodomierzowej i pomieszczenia, w którym jest zamontowany wodomierz. Odbiorca powinien też zapewnić możliwość wstępu na teren nieruchomości celem demontażu i kontroli wodomierza głównego oraz odcięcia przyłącza wodociągowego i usunięcia jego awarii.

Aktualnie wodomierz mierzący wodę doprowadzaną do domu pozwanych jest wyposażony w nakładkę radiową przystosowaną do zdalnych odczytów. W związku z tym dla bieżących odczytów wodomierza pozwanych nie jest wymagany dostęp do domu powódek. Ten dostęp dla pracowników (...) jest zapewniany przez powódki przy okresowych kontrolach wodomierza. W czasie, gdy pozwane remontowały budynek, powódki musiały udostępnić swój dom, aby umożliwić ekipie remontowej zamknięcie zaworu wody dostarczanej do budynku pozwanych. W czasie dłuższych wyjazdów powódka zamyka swój zawór wody, czego nie może uczynić w odniesieniu do zaworu wody pozwanych. Powódka zamierza wykonać prace remontowe w swoim domu, w tym mające na celu izolację zawilgoconej ściany wschodniej (wzdłuż której biegnie instalacja wodociągowa do domu pozwanych) oraz powiększenie budynku od tej samej strony.

Nieruchomość położona w K. przy al. (...) przylega do al. (...), w której przebiega sieć wodociągowa (...). W oparciu o tę sieć istnieje możliwość realizacji bezpośredniego przyłącza wodociągowego ze studnią wodomierzową dla przedmiotowej nieruchomości. W tym zakresie niezbędne jest wykonanie zabudowy studni wodomierzowej na tej nieruchomości, a za wodomierzem głównym zaprojektowanie i wykonanie instalacji wodociągowej do spięcia z istniejącą instalacją na terenie nieruchomości. Przy tym rozwiązaniu istniejący wodomierz główny obsługujący ww. nieruchomość wymaga przeniesienia z budynku położonego przy al. (...) do projektowanej studni wodomierzowej na nieruchomości przy al. (...). Okres wykonania przedmiotowych prac wynosi ok. 12 miesięcy. (...)S.A. w K. przedstawiło pismem z dnia 3 września 2015 r. informację techniczną w powyższym zakresie i jest ona ważna przez lata.

Przyłącz wodociągowy za zaworem (za wodomierzem głównym) przebiegający przez nieruchomość powódek, a zasilający dom pozwanych, nie stanowi własności (...)S.A. w K..

Budynek na nieruchomości pozwanych od wielu lat jest wynajmowany firmie, która prowadzi w nim działalność gospodarczą. Z tego tytułu pozwane otrzymują czynsz, który aktualnie wynosi 4.500 zł miesięcznie.

Pozwane mieszkają w Szwajcarii. M. S. pobiera emeryturę, której wysokości nie ujawniła. D. F. jest prawnikiem, a A. T. prowadzi działalność gospodarczą; jest właścicielką dwóch firm.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny Sąd Rejonowy powołując treść art. 222 § 2 k.c. wskazał, że powódki wykazały, że przysługuje im tytuł właścicielski do nieruchomości, co do której twierdziły, że doszło do naruszenia ich prawa własności. Z kolei pozwane były współwłaścicielkami nieruchomości sąsiedniej, do której instalacja wodociągowa była poprowadzona od domu powódek przez ich nieruchomość do nieruchomości pozwanych. Wskazana instalacja na

spornym odcinku, tj. od wodomierza głównego mieszczącego się w domu powódek aż do granicy z nieruchomością pozwanym, nie stanowiła własności przedsiębiorcy przesyłowego (zob. m.in. art. 2 pkt 6 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków; t.j.: Dz. U. z 2015 r., poz. 139 ze zm.). Będąc zaś przyłączem wodociągowym była odrębną rzeczą ruchomą, która stanowiła własność odbiorcy usług, który je wybudował na własny koszt, a więc aktualnie jej współwłaścicielkami były pozwane, które faktycznie z niej korzystały i to w sposób wyłączny. Przedmiotowa instalacja została wykonana zanim powódka R. S. stała się właścicielką nieruchomości, przez którą ona przebiegała. Choć na jej realizację poprzednia właścicielka nieruchomości wyraziła zgodę (do niej należała jednocześnie nieruchomość przyłączana), to jednak zbywając nieruchomość obciążoną tą instalacją nie doszło w żaden sposób do uregulowania kwestii korzystania z niej w drodze umowy (pisemnej czy ustnej) pomiędzy sprzedającą (będącą też właścicielką nieruchomości korzystającej ze spornej instalacji) a kupującą, która przy tym nie miała wiedzy (w dacie sprzedaży), aby poprzez jej nieruchomość przebiegała instalacja zaopatrująca w wodę nieruchomość sąsiednią. Do uzgodnienia w tym zakresie nie doszło również według Sądu Rejonowego w okresie późniejszym, a pozwane nie uzyskały potwierdzenia prawa do korzystania z przedmiotowej instalacji w ramach sprawy I Ns 43/12/K. W konsekwencji, w ocenie Sądu pierwszej instancji, pozwane nie dysponowały żadnym tytułem do korzystania z nieruchomości powódek w zakresie wynikającym z przebiegu oraz funkcji spornej instalacji wodociągowej, pozwalającym na skuteczne przeciwstawienie go prawu własności powódek (art. 140 k.c.). Według Sądu Rejonowego taki tytuł w żadnym razie nie mógł wynikać z uwarunkowań technicznych, jakie w minionym okresie obowiązywały przy zakładaniu urządzeń wodociągowych, nie miały one bowiem żadnego wpływu na stosunki w zakresie prawa własności, którego ograniczenie (celem zapewnienia nieruchomości władnącej pewnych korzyści) mogło nastąpić jedynie w drodze orzeczenia sądu. Zdaniem Sądu pierwszej instancji, naruszenia własności nie legalizował również fakt wydania przez odpowiednie instytucje zgody na prowadzenie prac budowlanych obejmujących m.in. przyłącz wodociągowy. W tej sytuacji, zdaniem Sądu Rejonowego, nie mogło budzić wątpliwości, że istnienie spornej instalacji ingerowało w nieruchomość powódek oraz utrudniało im wykonywanie władztwa nad rzeczą. Przejawami tej ingerencji, bezpośrednio ograniczającymi sferę uprawnień właścicielskich powódek, była konieczność znoszenia stanu związanego z posadowieniem przyłącza w gruncie wokół budynku, co miało wpływ na możliwość wykorzystania tego terenu, w tym w zakresie realizacji prac remontowych, o których zeznała powódka R. S., jak również znoszenia stanu wynikającego z obowiązku zapewnienia pracownikom (...)S.A. w K. dostępu do instalacji celem okresowej kontroli tej instalacji, usunięcia awarii czy też wykonania napraw. Istnienie zaworu w budynku powódek uniemożliwiało również jego zamknięcie na wypadek czasowej nieobecności powódek w domu. Według Sądu Rejonowego w ramach roszczenia negatoryjnego powódki mogły żądać przywrócenia stanu zgodnego z prawem i zaniechania naruszeń, które to w niniejszej sprawie mogło polegać na usunięciu instalacji wodociągowej na spornym odcinku. Zdaniem Sądu pierwszej instancji usunięcie instalacji likwidowało nie tylko stan fizycznej ingerencji w prawo własności powódek, ale także inne następstwa związane z jej istnieniem, oddziałujące na swobodę powódek w dysponowaniu nieruchomością i korzystaniu z niej w zwykły sposób. Z uwagi na czynności, jakie były konieczne do usunięcia instalacji (projektowe i wykonawcze), jak i potrzebę zapewnienia pozwanym możliwości realizacji nowej instalacji wodociągowej, Sąd Rejonowy uznał, że zaproponowany przez powódki okres jednego roku na przedsięwzięcie tych prac jest odpowiedni, co miało potwierdzenie także w informacji (...)S.A. w K. z 15 października 2015 r. niekwestionowanej przez pozwane.

W ocenie Sądu Rejonowego, ze względu na fakt, że strony pozostają ze sobą w wieloletnim już konflikcie, co mogło rodzić obawę o wykonanie przez pozwane orzeczenia, zasadnym stało się uwzględnienie powództwa także w zakresie upoważnienia ich do zastępczego wykonania czynności opisanych w pkt 1 wyroku na koszt pozwanym na podstawie art. 480 § 1 k.c. Zdaniem Sądu Rejonowego, wbrew zarzutom pozwanym, zgłoszone przez powódki roszczenia nie były sprzeczne z treścią art. 5 k.c. O kosztach procesu Sąd Rejonowy orzekł na zasadzie art. 98 § 1 i 3 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku wniosła pozwana E. C. zaskarżyła go w całości i zarzuciła naruszenie art. 222 § 2 k.c., art. 5 k.c., a także art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. i wniosła o jego zmianę poprzez oddalenie powództwa oraz o zasądzenie kosztów postępowania, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. Uzasadniając swoje stanowisko skarżąca wskazała, że Sąd pierwszej instancji mylnie uznał że istnienie spornej instalacji ingeruje w nieruchomość powódek i utrudnia władztwo nad rzeczą. Zdaniem pozwanej, istnienie dwóch wodomierzy w domu

przy ulicy (...) w żaden sposób nie narusza, ani nie ingeruje w własność powódek, skoro odczytywanie poboru wody odbywa się za pomocą czytnika radiowego. W tej sytuacji ponieważ nie zachodzą jakiegokolwiek uciążliwości, to też w stanie faktycznym nie ma zastosowania art. 222 § 2 k.c. W ocenie skarżącej Sąd pierwszej instancji naruszył także normę prawną wynikającą z treści art. 5 k.c. Skoro bowiem pozwane korzystały ze spornej instalacji od co najmniej od 1982r, a powódka już raz w roku 1990 wniosła o jej usunięcie i wówczas Sąd oddalił jej powództwo, to znaczy, że powództwo było już raz rozpoznawane przez Sąd, jednakże akta tej sprawy zaginęły bez winy pozwanych, zatem nie mogą one ponosić z tego powodu ujemnych konsekwencji procesowych.

Apelację od powyższego wyroku wniosły również pozwane M. S., A. T. oraz D. F., które zaskarżyły go w całości i zarzuciły:

1. naruszenie art. 222 § 2 k.c. poprzez jego zastosowanie w sytuacji braku ziszczenia się przesłanek faktycznych i prawnych tegoż przepisu w zw. z art. 144 k.c.;
2. naruszenie art. 140 k.c. poprzez jego błędne i niewłaściwe zastosowanie;
3. naruszenie art. 5 k.c. poprzez jego niezastosowanie w sprawie;
4. naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez błędne dokonanie ustaleń faktycznych.

W oparciu o tak podniesione zarzuty apelujące wniosły o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd pierwszej instancji, zasądzenie od powódek na rzecz pozwanych zwrotu kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelacje pozwanych powódki wniosły o ich oddalenie oraz o zasądzenie na ich rzecz kosztów postępowania odwoławczego.

Rozpoznając niniejszą sprawę Sąd Okręgowy przyjął za własny stan faktyczny wynikający z ustaleń Sądu pierwszej instancji oraz z okoliczności uznanych przez ten Sąd za bezsporne. Zdaniem Sądu Okręgowego powyższe ustalenia są prawidłowe i oparte na właściwie przeprowadzonej ocenie zgromadzonego materiału dowodowego.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacje nie były zasadne.

W pierwszej kolejności należy stwierdzić, iż bezzasadny był zarzut naruszenia art. 199 §1 pkt 2 k.p.c. podniesiony przez pozwaną E. C.. Należy podnieść, iż już w toku postępowania przed Sądem Rejonowym pozwane dwukrotnie domagały się odrzucenia pozwu w tej sprawie, jednak w obu przypadkach ich wnioski zostały oddalone (postanowieniem z dnia 15.01.2015r. i postanowieniem z dnia 25.09.2015r.). Postanowienie z dnia 25 września 2015 roku zostało poddane kontroli instancyjnej przez tut. Sąd Okręgowy, który postanowieniem z dnia 25 listopada 2015 roku oddalił zażalenie pozwanych. W związku z powyższym ponowne zgłoszenie tożsamego zarzutu, jak podnoszony w toku postępowania przed Sądem pierwszej instancji, nie może odnieść jakiegokolwiek skutku. Jak wskazał Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 18 września 2002 roku III CZP 51/02, Prok.i Pr.-wkł. 2003/3/39 „Przepis art. 380 k.p.c. nie pozwala na ponowne rozpoznanie przez sąd drugiej instancji postanowienia oddalającego zarzuty, których uwzględnienie uzasadniałoby odrzucenie pozwu, ponieważ jako postanowienie o odmowie odrzucenia pozwu podlega ono zaskarżeniu odrębnym zażaleniem na podstawie art. 394 § 1 pkt 1 k.p.c. W konsekwencji strona, która w ustawowym terminie nie wносиła zażalenia na postanowienie oddalające zarzuty, których uwzględnienie uzasadniałoby odrzucenie pozwu, ostatecznie i nieodwołalnie traci prawo uchylenia się od skutków postanowienia”. Podzielając to stanowisko stwierdzić należy, że jeśli strona, która nie wniosła środka odwoławczego od postanowienia Sądu pierwszej instancji oddalającego jej zarzuty, skutkujące odrzuceniem pozwu, traci uprawnienie do ich ponowienia na etapie postępowania apelacyjnego, to tym bardziej takiego uprawnienia nie posiada strona, która skorzystała z możliwości wniesienia zażalenia na postanowienie sądu pierwszej instancji, lecz zostało ono

oddalone. Niezależnie od wskazanych okoliczności stwierdzić należy, iż istnienie powagi rzeczy osądzonej w zakresie roszczenia procesowego objętego powództwem nie zostało wykazane przez pozwane, a po drugie nawet w przypadku prawomocnego oddalenia tożsamego powództwa powódek lub ich poprzednika prawnego z uwagi na treść art. 5 k.c., to takie rozstrzygnięcie nie zamyka właścicielowi możliwości wystąpienia z ponownym powództwem o ochronę własności, jeśli uległy zmianie okoliczności mające wpływ na wcześniejsze uznanie powództwa za nadużycie prawa w rozumieniu art. 5 k.c. (por. wyrok SN z dnia 22.03.2000r. I CKN 440/98).

W ocenie Sądu Okręgowego, Sąd pierwszej instancji nie dopuścił się w tej sprawie także naruszenia przepisów prawa procesowego w postaci art. 233 §1 k.p.c., gdyż ocena zgromadzonego materiału dowodowego odpowiadała zasadzie swobodnej oceny dowodów. Rozważając powyższy zarzut należy stwierdzić, że pozwane M. S., A. T. oraz D. F. nawet nie wskazały na czym polegać miało naruszenie przez Sąd Rejonowy tego przepisu. W apelacji nie przedstawiono jakiegokolwiek argumentacji, która skutecznie wykazałaby sprzeczność dokonanej przez Sąd Rejonowy oceny materiału dowodowego z zasadami logicznego rozumowania, bądź zasadami doświadczenia życiowego, a tylko wówczas zarzut ten mógłby zostać uznany za trafny.

Za chybione wreszcie należy uznać podniesione w obu apelacjach zarzuty naruszenia prawa materialnego.

W niniejszej sprawie nie mogło dojść do naruszenia art. 144 k.c. poprzez jego zastosowanie, gdyż Sąd pierwszej instancji tego przepisu w ogóle nie stosował. Było to stanowisko całkowicie prawidłowe, gdyż powództwo wytoczone w tej sprawie nie miało jakiegokolwiek związku z niedozwolonymi immisjami pośrednimi, których dotyczy ten artykuł kodeksu cywilnego. Powódki jako podstawę faktyczną powództwa nie wskazywały jakichkolwiek działań podejmowanych przez pozwane na ich nieruchomości, których skutki w sposób naturalny przenikałyby na teren nieruchomości powódek. Wręcz przeciwnie okolicznościami uzasadniającymi pozew i ustalonymi w toku procesu, było korzystanie przez pozwane bez podstawy prawnej z nieruchomości powódek poprzez przeprowadzenie przez nią instalacji wodociągowej doprowadzającej wodę do budynku położonego na ich nieruchomości. Takie działanie stanowi zaś naruszenie uprawnień właściciela wynikających z art. 140 k.c., a w konsekwencji stanowi podstawę do wystąpienia przez niego z roszczeniami określonymi w art. 222 §2 k.c. Sąd Okręgowy podziela stanowisko Sądu pierwszej instancji, iż przedmiotowa instalacja, nie stanowiąc części instalacji przedsiębiorstwa przesyłowego jakim jest (...) S.A. w K., pozostaje jako odrębna ruchomość własnością odbiorcy, który ją wybudował. Tymi z kolei odbiorcami są pozwane. Wynika to zarówno z art. 15 ust.2 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 roku o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (t.j. Dz.U. z 2015r. poz. 139 z późn. zm.) – dalej u.z.w.z.o.ś., jak i z art. 101 ust.1 oraz art. 103 ustawy z dnia 24 października 1974 roku Prawo wodne (Dz.U. nr 38 poz. 230). Jak wskazał Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 2 lipca 2004 roku II CK 420/03, Biul. SN 2004/12/9, „treść art. 15 ust. 2 u.z.z.w.z.o.ś. stanowi, że realizację budowy przyłączy do sieci oraz studni wodomierzowej, pomieszczenia przewidzianego do lokalizacji wodomierza głównego urządzenia pomiarowego zapewnia na własny koszt osoba ubiegająca się o przyłączenie do sieci. Odbiorca usług odpowiada także za zapewnienie niezawodnego działania posiadanych instalacji oraz przyłączy wodociągowych i kanalizacyjnych. Zatem, w aktualnym stanie prawnym przyłącze wodociągowe i kanalizacyjne wybudowane ze środków własnych, przez osobę ubiegającą się o przyłączenie do sieci, stanowi własność tej osoby, chyba że umowa zawiera inne postanowienia w tym przedmiocie.” Jeśli zatem na nieruchomości powódek znajduje się instalacja wodociągowa stanowiąca własność pozwanych, które nie mają jakiegokolwiek uprawnienia skutecznego wobec powódek do korzystania w tym zakresie z tej nieruchomości, to trafnie Sąd pierwszej instancji uznał, iż zostały spełnione przesłanki do udzielenia powódkom ochrony prawnej przewidzianej w art. 222 §2 k.c. Nie budzi bowiem wątpliwości Sądu Okręgowego, że nie jest stanem zgodnym z prawem korzystanie przez pozwane z nieruchomości powódek bez jakiegokolwiek tytułu prawnego. Nie można podzielić stanowiska pozwanych, że korzystanie przez nie w taki sposób z nieruchomości powódek nie jest dla nich jakimkolwiek obciążeniem. To stwierdzenie pozostaje w całkowitej sprzeczności z ustaleniami faktycznymi w tej sprawie, z których wynika, że powódki w związku z istnieniem przedmiotowej instalacji na ich nieruchomości nie mogą z niej swobodnie korzystać, nie mogą przeprowadzić rozbudowy lub remontu domu, który tam się znajduje. Nadto są one zmuszane do wpuszczania do swojego budynku osób trzecich w celu dokonania kontroli działania wodomierza

wyliczającego zużycie wody przez pozwane oraz nie mogą zamknąć całej instalacji wodnej w sytuacjach dłuższej nieobecności w budynku. Trudno uznać, że te wszystkie ograniczenia nie stanowią jakiegokolwiek uciążliwości dla nich.

Za chybione należy też uznać stanowisko pozwanych M. S., A. T. oraz D. F., iż przeciwko uwzględnieniu powództwa przemawia okoliczność, iż sporna instalacja wodociągowa jako część składowa stanowi własność samych powódek. Gdyby przyjąć to stanowisko, to sytuacja pozwanych w istocie nie uległaby jakiegokolwiek korzystnej zmianie, gdyż także wówczas nie posiadałaby jakiegokolwiek tytułu prawnego do korzystania z niej. Zatem także w tym przypadku powódki byłyby uprawnione do domagania się zaprzestania korzystania przez pozwane z tej instalacji.

Wreszcie stwierdzić należy, że Sąd pierwszej instancji nie naruszył art. 5 k.c. Powódki domagając się likwidacji przez pozwane spornej instalacji jednocześnie wniosły o wyznaczenie im w tym celu terminu wynoszącego 1 rok. Ponieważ zmiana sposobu doprowadzenia wody do nieruchomości pozwanych jest nie tylko co zasady dopuszczalna i możliwa, ale również wszelkie prace z tym związane są możliwie do wykonania w terminie 1 roku, trudno uznać, iż powódki dochodząc swojego roszczenia postępują sprzecznie z zasadami współżycia społecznego. Brak zgody powódek na korzystanie przez pozwane z tej instalacji był im wiadomy od wielu lat, gdyż jego konsekwencją było kilka postępowań sądowych, a także liczna korespondencją kierowana między stronami. Od dłuższego też czasu pozwane były świadome braku posiadania jakiegokolwiek tytułu prawnego do korzystania w taki sposób z nieruchomości powódek, czego wyrazem było m.in. zainicjowane przez nie postępowanie o stwierdzenie zasiedzenia stosownej służebności gruntowej. Zatem pozwane nie mogą być zaskoczone wystąpieniem przez powódki z niniejszym roszczeniem, które w obecnej sytuacji nie może zostać uznane za jakąkolwiek retorsję o jakiej była mowa z uzasadnieniu wyroku wydanego w sprawie o sygn. I C 185/90/K. Za naruszeniem art. 5 k.c. w tej sprawie nie przemawia również sytuacja osobista i materialna pozwanych, skoro nie zamieszkują na terenie swojej nieruchomości, lecz czerpią dochód z jej wynajmowania, z którego mogą pokryć koszty konieczne dla zmiany przebiegu instalacji doprowadzającej wodę do ich nieruchomości.

Z powyższych względów zarzuty pozwanych nie mogły zostać uznane za skuteczne, co prowadziło do oddalenia obu apelacji.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w punkcie 1 sentencji. O kosztach postępowania odwoławczego Sąd orzekł zgodnie z art. 98 §1 i §3 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 4 i § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015r. poz. 1800 z późn. zm.).

SSR (del.) Anna Kruszewska SSO Anna Koźlińska SSO Grzegorz Buła